

Arkivsaksnr.:
2024/6587

Dokumentdato:
03.06.2024

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
49/24

Møtedato:
13.06.2024

VEDTAKSSAK: Livslang læring og fleksibel utdanning

Henvisning til bakgrunnsdokument

- [Styresak 04/23: Ny strategi for UiB 2023-2030](#)
- [Styresak 59/22: Orientering om arbeidet med videreutdanning ved UiB](#)

Saken gjelder:

Styret vedtok i møte 2. februar 2023 (sak 04/23) ny strategi for UiB der en av ambisjonene fram mot 2030 er at vi skal styrke UiB som en arena for livslang læring og videreutvikle forskningsbaserte, fleksible etter- og videreutdanningstilbud i samsvar med UiBs profil. Denne ambisjonen gjenspeiles også i [UiBs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet for 2023-2026](#), der et av styringsparameterne er å «styrke tilbudet av livslang læring gjennom forskningsbaserte og fleksible etter- og videreutdanninger».

Denne saken redegjør for arbeidet med etter- og videreutdanning ved UiB og tilretteleggende aktiviteter som skal støtte opp om UiBs ambisjoner på feltet.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar redegjørelsen til orientering og slutter seg til retningen for det videre arbeidet med etter- og videreutdanning.

Tore Tungodden
Universitetsdirektør

03.06.2024/Bo Byrkjeland/Christen Soleim (avd. dir.)

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
49/24

Møtedato:
13.06.2024

Arkivsaksnr:
2024/6587

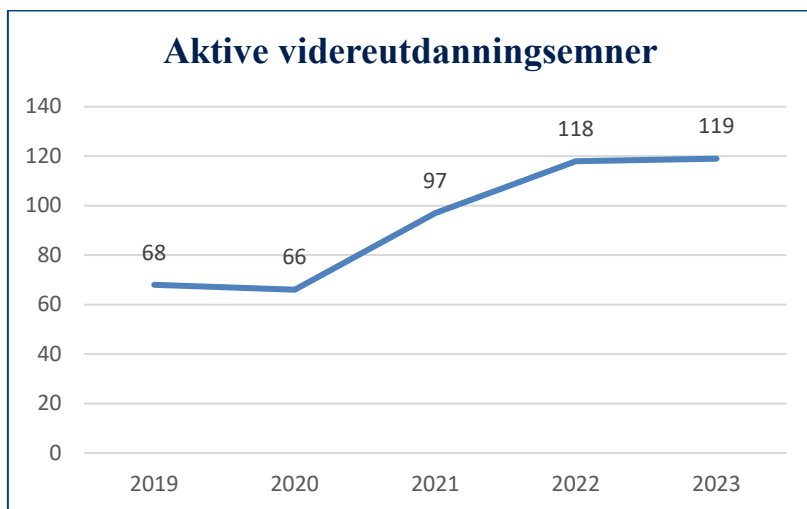
Livslang læring og fleksibel utdanning

Bakgrunn

Samfunnet gjennomgår store omstillinger og disse påvirker både akademien og arbeidslivet i stor grad. I tillegg til å utdanne kandidater som er i stand til å møte og forme morgendagens samfunns- og arbeidsliv, er det i økende grad behov for tilbud om kompetanseutvikling og videreutdanning til arbeidskraften som allerede er ferdigutdannet. UiB arbeider aktivt med å oppfylle dette samfunnsoppdraget ved å tilby forskningsbasert etter- og videreutdanning (EVU). De siste årene har vi hatt en positiv utvikling når det gjelder ambisjonen om å styrke UiB som en arena for livslang læring.

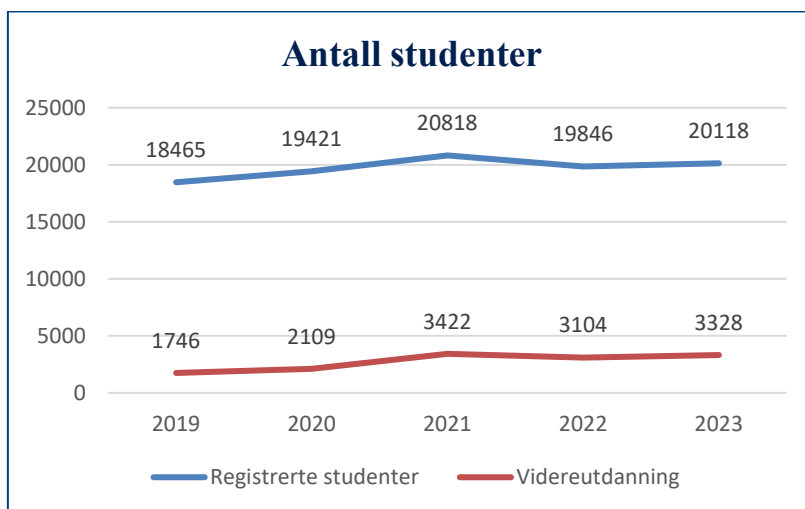
Fakultetene og fagmiljøene har gjennom de siste årene arbeidet systematisk med å øke kvaliteten og rekrutteringen til eksisterende tilbud. I tillegg har det blitt etablert flere nye tilbud med et bredt rekrutteringsgrunnlag og en bærekraftig økonomi.

Antall videreutdanningsemner har økt fra 68 i 2019 til 119 i 2023:

Figur 1
Kilde: DBH

Antall videreutdanningsemner har økt fra 68 i 2019 til 119 i 2023:

Figur 2
Kilde: DBH

Sammenlignet med 2019 har det vært en solid økning i antall videreutdanningsemner og nesten en dobling av antall videreutdanningsstudenter ved UiB.

Mange av tilbudene som ble opprettet rundt 2020-2021, da det var en særlig sterk vekst i EVU-porteføljen ved UiB, ble finansiert gjennom ekstraordinære økonomiske støttetiltak under pandemien. Samtidig ser vi at aktiviteten og volumet holdt seg relativt stabilt gjennom 2022 og 2023, med en svak økning fra 2022 til 2023 i både antall emner og studenter.

Ny strategi

UiBs strategi for 2023-2030 vektlegger betydningen av at etter- og videreutdanning som UiB tilbyr, skal være forskningsbasert utdanning av høy kvalitet og i samsvar med UiBs profil. UiB skal legge til grunn et langsiktig perspektiv for å utvikle forskningsbaserte, fleksible etter- og videreutdanningstilbud som kan dekke samfunnets kompetansebehov og bidra til at UiB får oppfylt sitt samfunnsoppdrag.

Samtidig er god ressursstyring viktig, og etter- og videreutdanningene som vi tilbyr må ha en sunn og bærekraftig økonomi over tid. Det er et mål at etter- og videreutdanning både beriker fagmiljøene og er samfunnsrelevant.

Hvis universitetet skal realisere sine ambisjoner for etter- og videreutdanning, må [UiB Videre](#) arbeide med hele organisasjonen. Ambisjonene om at vi skal forvalte og tydeliggjøre vårt nasjonale ansvar for å tilby utdanninger over en stor faglig bredde gjelder også for arbeidet med etter- og videreutdanning.

Når strategien slår fast at vi skal tydeliggjøre våre utdanningers viktige bidrag til arbeids- og næringslivet og betydningen av et bredt utdanningstilbud for samfunnets kunnskapsberedskap, gjelder det i like stor grad etter- og videreutdanningstilbudene våre som de ordinære gradsutdanningene.

Erfaringsbaserte masterprogrammer

UiB skal være et attraktivt studiested med forskningsbasert etter- og videreutdanning av høy kvalitet. En indikasjon på at UiB er i ferd med å etablere seg som en betydelig nasjonal aktør innen etter- og videreutdanning, er økningen i antall erfaringsbaserte masterprogrammer. Siden 2020 har UiB opprettet syv nye slike videreutdanningstilbud i:

- kommunal ledelse
- operativ ledelse og myndighetsutøvelse
- krisepsykologi
- undersøkende journalistikk
- offentlig forvaltning (fellesgrad med NHH)
- organisering og offentlige reformer (for LO Stat)
- religiøse minoriteter

De nye masterprogrammene viser at det er både faglig bredde og tverrfaglighet i studietilbudene.

I 2022 ble UiB og NHH tildelt oppdraget med å utvikle en ny [erfaringsbasert master i offentlig forvaltning for departementsansatte](#). Programmet er en fellesgrad mellom UiB og NHH, der UiB er administrativt ansvarlig. Det tverrfaglige masterprogrammet er utviklet på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og kontrakten med KDD er verdt flere millioner kroner årlig frem til 2027 (med intensjon om forlengelse). Masterprogrammet ble opprettet i 2023 og det første emnet som tilbys ved UiB (v/Institutt for politikk og forvaltning) startet våren 2024. To nye emner ved UiB er under planlegging og tilbys for første gang høsten 2024 av fagmiljøer ved Institutt for økonomi og Det juridiske fakultet.

Flere fagmiljøer ved UiB har ambisjoner og planer om å opprette nye erfaringsbaserte masterprogrammer. Det gjelder blant annet innen barnevern, digitalisering og samfunnsplanlegging, der UiB har sterke forskningsmiljøer som kan bidra til å dekke kompetansebehov innenfor viktige sektorer i samfunnet.

UiB Videre er også i dialog med fakultets- og instituttledelsen ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet om mulig utvikling av en erfaringsbasert master i fornybar energi.

Å utvikle nye erfaringsbaserte masterprogrammer av høy kvalitet og videreutvikle eksisterende programmer, vil være viktig for UiB fremover. I utviklingen av slike programmer kan vi utnytte vår faglige bredde og sterke forskningsmiljø for å dekke samfunnets kompetansebehov og bidra til at UiB får oppfylt sitt samfunnsoppdrag.

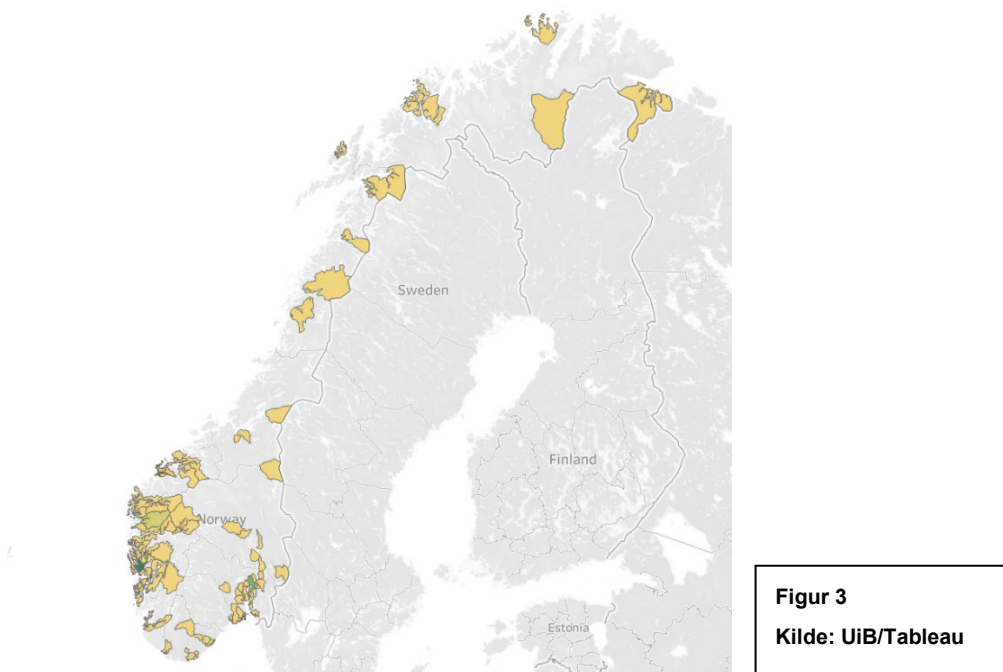
Digital forståelse, kunnskap og kompetanse

UiB er først ut i Norge og er unik i europeisk sammenheng, med emnepakken [DIGI](#) som inneholder 8 emner på 2,5 studiepoeng hver som dekker ulike aspekter av digital forståelse, kunnskap og kompetanse. Emnene er tilgjengelige for alle studenter, uavhengig av hvilket fag man studerer, og for alle ansatte ved UiB.

I 2023 søkte UiB midler fra HK-dir til et stort prosjekt der målet er å gjenbruke deler av konseptet og innholdet i DIGI-emnene for å lage videreutdanninger som er tilpasset ansatte i små og mellomstore bedrifter på Vestlandet. UiB Videre koordinerte søknadsarbeidet og søknaden ble innvilget. Prosjektet strekker seg over 5 år (avsluttes høsten 2028) og har et totalbudsjett på 15,5 mill. til utvikling og drift. Målet er minst 1200 deltakere i løpet av prosjektperioden. Våren 2024 lanserte vi de to første DIGI-emnene som et videreutdanningstilbud. Med 900 påmeldte fordelt på to emner (databehandling og programmering) og lange ventelister er dette det mest populære videreutdanningstilbudet

ved UiB noensinne. I løpet av våren 2024 åpner vi for påmelding til nye emner innen kunstig intelligens og IKT-sikkerhet.

De fleste deltakerne på DIGI-ernene kommer fra Vestlandet, men vi rekrutterer også delvis nasjonalt og ca. 1/3 av deltakere kommer fra andre deler av landet. Kartet under viser hjemstedskommuner for de 900 deltakerne som har fått innvilget tilbud på DIGI-ernene i 2024:

UiB Videre

Utviklingen som UiB har hatt innen EVU de siste årene er et resultat av en målrettet satsing over tid.

Ved UiB er det *UiB Videre*, som er en del av Studieavdelingen, som støtter fagmiljøene med å utvikle EVU-tilbud. I 2020 ble UiB Videre omorganisert som resultat av et hevet ambisjonsnivå på dette området, med mål om å styrke responsen på behov i arbeidslivet og øke inntektene fra eksterntfinansiert etter- og videreutdanning.

UiB Videre hadde tidligere primært ansvar for å gi støtte til markedsføring av og opptak til videreutdanningsemner. I 2020 fikk enheten utvidet mandat med fokus på utvikling og samarbeid med eksterne aktører. Samtidig ble blant annet opptaket av EVU-studenter overført til den sentrale opptaksenheten ved SA. UiB Videre ble dermed en utviklingsenhet, med mål om å være en støtte og sparringspartner for fagmiljøene i nyetablering og videreutvikling av etter- og videreutdanningstilbud.

Etter omorganiseringen har enheten arbeidet systematisk med å støtte fagmiljøene i å utvikle nye videreutdanningstilbud. Dette arbeidet har vært basert på dialog med fagmiljøene, eksterne samarbeidspartnere og eksterne finansieringskilder. Siden 2020 har fagmiljøene, med støtte fra UiB Videre, hentet inn over 50 millioner kroner i eksternt finansiering til etter-

og videreutdanning gjennom søknadsbaserte ordninger i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir).

UiB Læringsarena i Nygårdsgaten 5

I første etasje i det totalrenoverte bygget i Nygårdsgaten 5 har UiB fått en helt ny [læringsarena, som er en viktig del av en målrettet satsing](#). For første gang har UiB nå tilrettelagte undervisningslokaler for EVU, noe som er unikt i norsk sammenheng og har vært et stort løft for EVU-virksomheten ved hele UiB.

Arenaen består av rekke kursrom av varierende størrelse som egner seg svært godt for samlingsbasert undervisning, som er vanlig på flere av videreutdanningsemnene og de erfaringsbaserte masterprogrammene som UiB tilbyr. Siden åpningen høsten 2023 har flere og flere fagmiljøer begynt å ta i bruk arenaen til dette formålet. Etter- og videreutdanning utgjør nå en betydelig andel av aktiviteten i arenaen, i tillegg til faglige seminarer, konferanser og interne kompetanseutviklingstilbud. Evalueringer viser også at deltakerne gjennomgående er svært fornøyd med de nye fasilitetene og den praktiske tilretteleggingen i læringsarenaen.

Videreutdanning for lærere etter *Kompetanse for kvalitet* – nytt system fra 2025

Videreutdanning for lærere er i dag i stor grad knyttet til den nasjonale strategien [Kompetanse for kvalitet](#), som varer ut 2025. I NOU 2022: 13 (*Med videre betydning*) ble det foreslått en rekke endringer for å utvikle et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole. En mulig endring som diskuteres i departementet, er å legge øremerkete midler til videreutdanning i tildelingsbrevene til universiteter og høyskoler.

UiB har i dag har en rekke avtaler med Utdanningsdirektoratet om videreutdanningstilbud for lærere. Det er snakk om totalt 325 studieplasser årlig innen norsk, engelsk, matematikk, fransk, spansk, tysk og veiledning. Totalt fikk UiB ca. 10 millioner kroner fra Utdanningsdirektoratet gjennom *Kompetanse for kvalitet* i 2023.

UiB Videre og Lektorsenteret samarbeider om å gi god og oppdatert informasjon til fagmiljøene om endringene som kommer, hvilke konsekvenser disse vil ha og hvilke muligheter dette kan gi for UiB.

Nye midler til fleksibel utdanning i UiBs ramme

UiB har i dialogmøtene med Kunnskapsdepartementet uttrykt behov for langsiktige og forutsigbare rammer for etter- og videreutdanning. Regjeringen har besluttet å avslutte en del tilskuddsordninger og overføre midler til institusjonenes rammer ut fra suksessrate i tidligere utlysninger fra HK-dir.

Midlene som har kommet til UiB sin ramme som følge av dette, har blitt avsatt til koordinering av et helhetlig EVU-tilbud fra UiB som kan dekke samfunnets kompetansebehov og bidra til at UiB får oppfylt sitt samfunnsoppdrag, i samråd med fakultetene gjennom budsjettprosesser.

For midler som UiB har fått i rammen i 2024, har universitetsledelsen delt ut midler til EVU-tilbud som ble etablert takket være støtte fra HK-dir, men som er i ferd med å legges ned eller som er lagt ned etter at finansieringen gikk ut. Det ble gitt støtte til syv ulike EVU-tilbud, fordelt på fem fakultet:

Navn på utdanningstilbud og omfang	Fakultet/enhet
Erfaringsbasert master i krisepsykologi, 90 studiepoeng	PS/Senter for krisepsykologi
Energiomstilling (SDG607), 5 studiepoeng	MN/Institutt for geovitenskap
Introduksjon til Data Science med R (STAT621), 5 studiepoeng	MN/Matematisk institutt
Digitalisering i helse (DIGHEL630, DIGHEL631, DIGHEL632 og DIGHEL633), 20 studiepoeng	MED/Institutt for global helse og samfunnsmedisin
Erfaringsbasert master i kommunal ledelse, 90 studiepoeng	Det juridiske fakultet
CO2-fangst, bruk og lagring (PTEK620), 3 studiepoeng	MN/Institutt for fysikk og teknologi
Erfaringsbasert master i gravejournalistikk, 90 studiepoeng	SV/Institutt for informasjons- og medievitenskap/Senter for undersøkende journalistikk

Endringer i egenbetalingsforskriften fra 2024

[Egenbetalingsforskriften](#) regulerer universiteter og høyskoler sin adgang til å kreve egenbetaling for studietilbud. Kunnskapsdepartementet fastsatte i mars 2023 endringer i forskriften for å legge bedre til rette for at universiteter og høyskoler kan tilby studier som særlig er tilrettelagt for personer i arbeid. Endringene trådte i kraft 1. januar 2024, med en overgangsperiode til januar 2025 for studietilbud med egenbetaling som er lyst ut før 1. januar 2024.

Departementet ønsker at universitetene og høyskolene skal få bedre og mer fleksible rammer for å kunne tilby skreddersydde utdanninger til arbeidslivet. Endringene i egenbetalingsforskriften skal legge til rette for at universiteter og høyskoler kan øke sine tilbud av utdanning som er særlig tilpasset folk i arbeid.

En viktig endring er at universitetene og høyskolene nå kan gjenbruke innhold fra ordinære studier når de utvikler og tilbyr tilrettelagte betalingsstudier for arbeidslivet. Institusjonene har anledning til å benytte for eksempel faglig innhold, læringsutbyttebeskrivelser eller pensum fra gradsutdanningene. Samtidig begrenser Kunnskapsdepartementet rammene for egenbetaling på en måte som skjærer grunnutdanningene og gratisprinsippet. I forskriften stilles det klare krav om at tilbudene skal være tilpasset for arbeidslivet.

Universitetsdirektørens kommentarer

Livslang læring og fleksibel utdanning er et felt som har hatt høy politisk oppmerksomhet de siste årene og der regjeringen forventer at universiteter og høyskoler tar en tydeligere rolle. Å styrke oss på dette feltet, med utgangspunkt i universitetets faglige profil og egenart, er et pågående arbeid ved UiB der vi så langt har lykket godt.

UiB har hatt en solid vekst og positiv utvikling på dette området de siste årene, men ambisjonene er å fortsette å styrke UiB som en arena for livslang læring, utvikle nye tilbud og videreutvikle eksisterende tilbud. UiBs EVU-tilbud skal være forskningsbasert og holde høy

kvalitet. Dette er tydelig vektlagt i strategien og skal være et sentralt kjennetegn ved UiB som aktør innen etter- og videreutdanningsfeltet.

Som samfunnsinstitusjon skal vi bidra til å dekke viktige kompetansebehov i arbeids- og samfunnslivet, og vi skal være et attraktivt studiested for personer i arbeidslivet som ønsker å tilegne seg ny kunnskap og kompetanse. Både DIGI-ennene og flere av de nye erfaringsbaserte masterprogrammene er gode eksempler på hvordan UiB kan ta en ledende rolle på dette området med langsiktige satsinger til nytte for samfunnet.